

Ч.2. ТРАВЕНЬ, 1948

Monthly Log
for Ukrainian Boy and Girl Scouts

Leonid Bachynskyi

4414 Brooklyn Ave.,
Cleveland, Ohio, U.S.A.

Молоде Життя

Журнал Пластового Юнацтва

Молитва

Я чув таку молитву:

— Міцні груди дай мені, великий, всемогутній Боже, нездобуті для брехні, обману й підлоти, могутні й сильні, як скеля над берегом моря. Кріпкі хвилі розбурханого, гнівного моря б'ють громами об них, вони ж пишнуться могутні, сильні, нездобуті!

— І дай мені, сильний, всемогутній Боже, буйні крила й високий лет вірла. Буйними крилами щоб прошиб я чорні хмари й високим летом щоб злісся я до сонця, своїм цілим еством щоб вхопив асяного проміння і надію щоб і зніс на землю про близький день нашого повстання!

— І дай мені ясний розум, що зміє відірвати річ велику від малого. Щоб за велику у бій я йшов кривавий, за малу щоб я і не бівся. І охоту дай до праці, щоб ніщо не мало сили знеохотити мене без осялки на невдачі усі і на ворогів усіх. І дай запал, який має поет в хвилині творення й витривалість молоті мурашки, що десять разів упаде і знову піднісється до праці!

— І дай мені, Боже . . . Та я це добре знаю, що Ти, зми сильний, всемогутній, для мене чудес не поробиш жадних!

— Добре я те знаю, що не даси мені грудий кріпких, як скеля з граніту — а даси мені слабкі, людські груди, а я сам мушу взяти молот тяжкої будівництва і серед болю, невдач та вагань сам мушу викувати міцні сильні груди!

— І те добре знаю, що я не даси мені ні буйного лету, ні зовучих крил, щоб літну я до сонця і проміння надії на землю щоб знісати. Ні! Я сам мушу навчитися добре ходити по землі ось тут, на землі, посеред людської злиби і невдач мушу я сам кувати свої груди в сталь, аж викресну в них віру, щоб самі світили, як ясне сонце посеред хмар на небі.

— І я вірю, о, в це я кріпко вірю, що і ясного розуму не зніснеш Ти мені гошового з небес, а я сам мушу його здобувати, блудячи по шляхах. І ні охоти

до праці, ні запалу, ні пильності даром не даси мені! Як мала мурашка мушу я сам падати і знову здійматися згору. І, падаючи і здіймаючись згору, день-в-день, в тяжкій праці посеред невдач, осмислений людями і битий, мушу я сам це все собі здобути — у ногі й крові.

— А це моє спізнання хай початком буде моєї сили й могутності!

Володимир Бірчак.

Богдан Кравців, ЛЧ

У Свято Юрія

I.

Лицарю білий, прийді і вітай поміж нами!

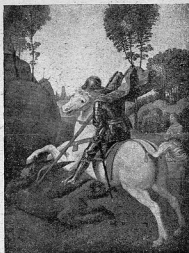
Ось вже за горами сяє й горить нам
Твій полком,
золотом сонце мережити розстелені
мряки,
квітням одяжі Твоєї садн розвітані,
в росах і бризках потоків блистяться
сліди
золотокочаним шляхом Твого коня . . .
О, не минай, опромінений, нашої хати!
Цвітом і зелено брану Тоби ми

квітчали,
вічний вогонь запалили на патрі своєї
й сілцю зустрінем Тебе і кишем
золотим!

II.

Лицарю білий, що борешся з силами
ночі
й ранком зпитажно кидаш на небо
диск сонця
й сумерк долини розгоняєш з
надхмарних вершин
гомоном смілого бою і блискави стріл,
сиди залізної дай золотом нашим тілам,
радості й ритму змаганню і впрани
твердій,
золота кучерям нашим і брови
обличчям —
щоб і сильні ми були та й одважні,
як Ти!

Із збірки «Дорога»
Львів, 1929.

Св. Юрій в бою із змієм
(Картина Рафаеля в Метрополітенському
Музеї в Нью-Йорку)

Оксана Лятуринська

І зрине кінь

І зрине кінь у височинь,
як є, в похідній збруї,
і дух твій вбраний в кармази.
І запитає Юрій:
«Що мав ти над життя дорожче?
Що на землі досаг?» —
І воїн був, Любодосече,
доніє свій золот-стаг.

Із збірки «Гула»
Прага, 1938.

Св. Ольшєнко-Вільха

Святий Юр

Білими різками блискавок пшмагас
чорне горно неба бурений . . .
В стомугутім гомоні ярів злітає
з неба Юр на переможеній бій . . .

Кінь бахматий і лицарська проста зброя;
шлях заплілений у куряні тремтять . . .
Ні, ніщо, ніщо Йому не встоїть,
і Його нікому не спинить! . . .

У крові крилатий змії — не встане:
Ось проколов уоте гада спине
і меча паде удар останній
і розчальное отруйну слизь . . .

Змії крилатий і комонний лицар в зброї:
Візерунок з хмарових воріт . . .
Ще й сьгодні у мой унії стоїш
зпитажно, мов блискавка, вірні!

Войном Твоїм, з Тобою в чорні ноці
завжди хочеться нестримно йти:
Харалужний меч до боку проторочить
і зміїне схвище найти . . .

Пролетіти бурєю понад шляхами,
проскакати вершинок у ніч!
І почути, Юрію, над нами
лоїт Твого прапора в вогні!

Із збірки «Чужа весна»
Краків, 1941.

Олекса Новаківський:
(Із триптиху: Світова війна — Львів, 1917-1919)

Святий Юр

У СВАТЮ ЮРІЯ

У наших батьків — українського протолоудя — він владар молоді землі, плутатар, що землю навесні одникає, трубач-вінчар, що в трембіту золоту трембігас — весну будить і йому у відповідь гори-долнини зеленіють, сади цвінуть і пташки співають...

У нас — юнацтва — Він символ вічно молодих мрій. Тих, що за них боролися і що їх добувало молоде християнство. Мрій, як творило і квітками на недосяжних замках саджало, щоб добувати їх — давні знайцтво. І мрія про правду, красу й добро сьогоднішніх юнаків усього світу.

В нашій легенді про нього: пісня далекої дороги, незнані притоги. І бій із змієм, перемога й визволення царини і славний поворот до своїх і чужих. І боротьба із старим — з поганством за молоду, нову віру і мужи і смерть за неї. І невпинне змагання з неволею, ворогом і злом, що навколо нас і в нас самих — сила, мужність і витривалість. І служба військова — посягата, дисципліна й лад.

І тому день Юрія свято наших мрій. Це їх розпалюємо вогні і квітчаємо ворота наші. І їх зустрічаємо у весняну ніч Юрія. Іх — мрії, що сльозини за нас, за всі переходи, що запалюють наші смолоскипи й озброюють молоді руки до боротьби із сьогоднішнім за прекрасне, невідоме завтра.

Самітний Олень, ЛЧ.

Перше (квітнєве) число «Молодого Життя» появиться в черні ц. р. і буде присвячене Платовому Конгресові, що відбувся в днях 26.—29. 3. в Ашаффенбургу.

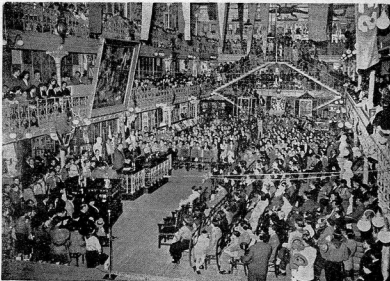
Юрій-Змієборець

Лірицька пісня

Були люди невірні,
они в Бога не вірили,
а вірили у смочице,
у лютеє та зміїце.
Дали смому а й оброку,
щонеділ по люднн.
Прийшла спора аж царя —
хоч сам ступай, хоч доч давай.
Стали вигри вигравати,
стали ланпу вардажати;
посадили в кінці моря:
— «Моли, тanno, щиро Бога!»
Панна тоді сильно злякла,
пред Господом хрестом злякла.
Аж тут летить та смочице,
а лютеє та зміїце.
В його з рота огонь паше,
в його з очей іскри скачуть...
Де узівся святий Юрій
на білий коні з хопієм.
Вдарив смока серед ока,
забив смока на вік віка.
— «Чого хочеш, святий Юрій?
Чи ти хочеш срібла-злата?
Чи ти хочеш розіслати,
по всім світі розіслати,
щоб читали і писали,
Георгія святкували?»
— «Я не хочу срібла-злата,
тільки хочу розіслати,
по всім світі розіслати,
щоб читали і писали,
Георгія святкували.»

Із книжки П. Демунського
«Ліра і її мотиви»,
Київ, 1903

На обгортті «Мол. Життя»
Святий Юрій над Святоюрським
Собором у Львові

Святкування дня св. Юрія в Португалії

(Фото: Джемборі)

Святий Юрій

(Південнорайнський дереворит XI. ст.)

Райнер Марія Рільке

Св. Юрій

Щлу ніч, не вставши з килика,
кинула його, мовина тямно
дівчина чужна: «Он — змії поглядь но,
і не знаю, чом чатує він».

Ось він зринув з досвіту імлі
на буланн, в пантері ясному,
та й узрїл, як в захватї сумному
очі дівчини злились.

вгору, в світлість зброї й зір.
І почув він осияній з нестими
край країи з піднятии руками
вниз — у небезпечн вир,

лицар грізний, але ж даний йї.
Склала ж руки на колїнях стон,
щоб він в бою їм і відстоїл;
бо ж не знала, що загине змії

з рук того, кого вона призвала
чистим серцем з божескої слави.
В лютім бою поруч з ним стояли —
наче важі — молитви її.

Переклад Б. Кравцева, ЛЧ
Із збірки «Речі й образи»
Нюрберг, 1947.

„Надійшла весна...”

(Зіривний світ весною)

Весна починається різно в кожній країні. Не календарем 21 березня є початком, першим днем весни, а поява перших весняних гостей — ворон.

Ворон з'являється тоді, як «скресає на весну», тобто, коли починає топтатися сніг і виступають чорні плями на полях. Десять-п'ятнадцять днів пізніше з'являються шпакви й жайворонки.

Ворон можна не заважати. Але ж не закривати, не побачити шпаків — годі. Ще вчора стояли порожні шпаківні хатки, сьогодні ж коло них рух: їх оглядають із середини, звернувши, чи що не змінилися, чи немає чого ушкодженого і т. ін. Це прилетіли самочки — господарі. Їх подруги — самечки з'являються кілька днів пізніше «На готове».

Перші дні для шпаків дуже тяжкі. Вони не мають ще їсти. Немає комах — ледве чи знайдє шпак що путнього на полі, де ще багато снігу.

Ще гірше приходить, коли похолодне, вітає знову сніг і холодний північний вітер почне продувати до стрижня кісток. Тоді шпакви відлітають не раз і до тепліших областей — перекачати, поки настане справді таке тепла весна.

Але цього року в нас весна певна — красива й тепла.

Жайворонкового співу в полі ще не чути. Жайворонки бігають жваво по розталях і відтоплених місцях, шукаючи зернята і насіння, що виспалося з минулорічних трав. Вони голодні і їм не до співу. Цілий день безупинно шукають харчу.

Птахи, що зимували в нас — теж не марнують часу. Крук уже приготував гніздо на весну і влітає в поле «на оглядини». Ще сніг на полі, а кручка вже знесла 4-5 зелених яєць, з темними п'ятнами яєчок. В лісі холодно, ночами морози і самичка не покидає гнізда. Боїться, щоб яєчка не застудилися. Крук-самчик приносить поживу до гнізда й годувє подругу.

Любі, розкішні синички, жваві та веселі, співають, аж заливаються: Зінь, зінь, зрррр, зінь-зінь... Начеб співають: «Синь, синь кожух! Прийшла весна,

сина!» Безупинно шукають вони повітрям, розглядаються, лазають стовбурами дерев.

В лісі, години до дві до сходу сонця починає тихо своє «таке-таке» — гулюще. Це «токує» старий глухар, чи як і його називають, глухан. Чим ближче до сходу сонця, тим швидше і скоріше він «токує». Токування переходить в нерозбірну молотобу, а далі в скреготання, начеб хто тер ножем по ножі. В цю хвилину глухар нічого не чує. Його можна

СВЯТІ ТРУБАЧІ

Гудульська колядка

Гей, знати, знати, котре господар,
Гей, дай Боже!

А то господар на ім'я Іван.
Його подвіра сріблом леле,
а в його дворі два-три королі:
А перший король — то сам Господь

Бог,
а другий король — то святий Юрій,
а третій король — то святий Дмитро.
В святого Дмитра трубочка срібна,
а святого Юра — з буйного тура,
а в Господа Бога з срібногорта.

Ой, як загрубів та святий Дмитро,
— гори, долини копами акрились.
Ой, як загрубів та Юрій святий,
— всю хрипу розбив та дерево розпав.
Ой, як загрубів сам Господь за неба,
врадувалася на ріллі сніба,
на ріллі сніба, у морі риба,
у морі риба, у полі зілья,
у полі зілья, у стогах зерно...

взяли просто руками з дерева. Саме ж у такий час і поховати на глухарів. «Під токування підходи і під токування сплячи!» — радять досвідці мисливці. Внаслідок, що стрілець не влучить при першому стрілі. Але й тоді глухар не відітла, бо захоплений токуванням, він стрілу не чує. Все ж таки підходити треба непомітно, бо глухар добре бачить усе, що навколо діється.

І воно прокинулося...

Дітки зустрічають весну по своєму. Вони вилізали на зерно дерева й колотять з усієї сили дзьобом по відколотій сухій гілці, чи обламаний або розколотій гілці. Нераз годі ї збангнуті, як така мала гтаха, може стільки галасу і шуму чинити.

У лосів на місці скінчених рогів вистояють нові. Рогів ніколи, з хрипцями, викриг м'ясним пушком. Згодом пушок стириться, рогі стають гладкими, блискучими.

В березні — першому місяці весни — родяться молоді зайчати. Вони викриг густим пушком-волоссям і зразу ж, лізуть до мамі посасати солодкого молока. Наїдяться і ховаються під коричком, навіть у снігу. Мати не пильнує дітей. Вони не має на те часу, багаті ж у неї різних справ. У малых чимало порогів: лис, вовк, навіть ворони, сойки і круки. І всі вони на заливаші нагоди поживити м'ягеньким ніжним зайчатком. З лисом і вовком боротьбу він програє, але ворони й сойки без бою не піддається. Стає на задні лапки і відмахується передики що сими від напасника, переодичи інколи й до наступу.

Лисова куна готує гніздо в дулі старого дерева. В неї скоро появляться голі і салі дітки. Їм тепло — біля мамі, на м'ягонкій травиці-підстиллі.

У вивірки з початком квітня вже 5-6, теж голіх і сліпих, дітей. Але вони швидко ростуть і скоро покидають родинне гніздо.

Вовчичка робить собі леговище в недоступних хащах. Найти її тяжко. Виринши нору, приносить трохи трави й заселює голу землю.

Ведмідь «бурмидо» напровесні ще спить. Тільки під кінець березня приходить на світ двох медведят, але вони не вилізять із шкониці і дрімать разом із матір'ю. Коли ж голодні, снуть і без того анудуділу матір.

Найкраща господиня — борсучка. В неї велика гарна нора і тут під кінець березня приходить на світ малі борсученята. Мати дуже піклується ними.

Хом'як не спить. Запаси скінчилися — треба відкривати схованку й виходити в поле: шукати поживи — мшкни, землеріпки, або чогось з минулорічних

Мисливці та звірі

(Рисуюнок часу кам'яної доби на стіні однієї з печер в Іспанії)

З британськими скавтами

(Гамбург — 26.-29. березня 1948)

... Хвиля гостей різного віку
й різної національності ...

Трохи поновилимо автостадію в'їжджасмо до Гамбургу, де англієць скавти в Німеччині влаштувають міжнародну зустріч з приводу 40-ліття англійського скавтського руху. Сонце вже заходить і відблиск останніх променів на хвилях каналів і заливів освітлює очі. Прижмурились їх, оглядаємо великі кораблі та портові споруди.

За хвилину в'їжджасмо до центру перед головний двірць. Тут чекають уже два автобуси сповнені гамірно юрмою малих англійських новаків. Наші юнаки (ім — 16, 17 а то й 18 років!) починають невдоволено бурмотіти: «Добра історія! Коли таке будуть самі такі жовтошківи, то будуть нас жба «вуй-вуй» класити!» Ім у відповідь з'являється хтось із кути: «Ледве чи й «вуй-вуй» буден, коли мови не знаєш!».

Знайомсьос із новими друзями

Британським автобусом в'їжджасмо на подвір'я однієї з військових касарень. Тут гамір, лязгують співи, вигукі, сміхи. По кам'яних сходах і коридорах касарень хотяться безшумно голосний тушіт нір.

Видиукуємо наших пластуців, що прихилили скоріше. Вони заходені всім: топарисько повеселюючі, англійських скавтів, їх свободою, оригінальною програмою зустрічі: «Тут не тільки самі новаки», «Англієць дуже веселий та співучий хлопчик, не такий надуті, як ми думали», «Маємо чудові кімнати, тільки спати їх англійські зблотишники не дають! Вчора вночі поперекидували нам усі ліжка, сьогодні ж притащили нам ув'язаного джужурного шотландця!», «Харчування прекрасне: навіть «гафер-флюк» нам вишляково смакують!».

Було б ще багато що сказати, але треба влаштуувати виставку. В одному із бльоків одержуємо кімнату із трома столами. Тут розкладаємо наші пластові видання, фотографіи, пластові поштові марки, українські гроці з 1918-20 років, українські герби, а між тим усім зразки найкращого мистецтва: вишивки, кераміку, різьби. На стінах розвішуємо мапи з розмеженнями наших пластових з'єднань в окупаційних смугах Німеччини, пластові стічні газети, таблиці, рисунки тощо. В кути ставимо готем, що його на зразок старо-українського дола вирізьбили наші юнаки з Фалькенбергу.

Після обіду на площі відбувається дефіляда всіх національних груп. Учасників — ок. 300. Найбільше — ясна річ

російських решток. Хом'ячиха живе самітно. Самеюх не турбується про неї, ні про малих хом'ячених, що їх 8-12 тулиться до мами. Ім ще не раз всього тільки 10 днів, а вже вони беруть в лапки і гризуть зерна пшениці.

Мишва і землерійки почали жваву діяльність ще до весни. Вони виривали і під снігом ім було не дуже погано.

Комахи ще сплять. Ім злимо, не мають що їсти. Коли притре сонечко — першеша вітають, весну — мухи (того ж їх і називають «веснянками») і за ними павуки.

Теплих днів виділяють із зимової схованки теж і метелики: канчачей і цитринівка. Але ж вони часто помилються. Війне холодом і вони мусять ховатися під стріху, в щільні чи в порожні дупла.

— англійських скавтів: кількадесят «жубів» (новаків), кільканадцять скавтів «сеніор-скавтів» (хлопці у віці наших юнаків) і найбільше «роверів» (ст. пластуців). Перші і другі — діти англійських офіцерів і привільних урядовців, що перебувають у Німеччині. Ровери — здебільша волики британської армії. Новаки всі в одностроїх, хоч і досить різномодних, ровери здебільша у військовій формі, тільки дехто у сивому скавтському — ще з дому — однострої.

Американська група невеличка: кількаох юнаків різного росту й віку.

Норвеги — здебільша старші скавти — всі у військовій формі. Від англійців ринилися тільки тим, що всі мали на руках малий норвезький прапо-

... Треба влаштуувати виставку ...

рець, й тим, що мало хто з них розумів по англійськи.

Французи — група юнаків в одинакових гранатових одностроїх і з беретками на одному вусі. (Іхні кімнати сумешки з приміщеннями наших юнаків, які — хоч і не знають по французьки — встигли нав'язати з французями гарні взаємини і навіть навчили їх співати наше «Гей, ви буряки!»).

Дні інших націй делегували невеличкі з'єднання лотиських і білоруських олі-скавтів.

Українська група дефілювала із своїм національним і пластовим прапо-

Вхід на площу вправ бельгійських скавтів

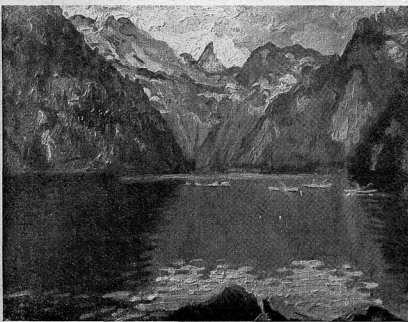
Фото: «Jamboree»

мандриці. Скавти відповідають йому бадьорими вигуками. Потому всі учасники утворюють навколо «Чіф Скавта» зорю і представники окремих національностей передають йому свої дарунки на спогад. Від українців Комацандистки. Яр Гладкий передає лордові Ровеленові різьбу св. Юрія.

З площі переходимо на виставку. Першим гостем на українській виставці «Чіф Скавта» із командою табору. З зацікавленним оглядом він наші експонати. Проводить і пояснює йому все наш Комаданти.

За «Чіф Скавта»-ом через нашу виставку перекочується хвиля гостей різного віку й різної національності. Мали англієць «субі» вистаюють коло поштових марок і старих грошей. Роздаємо марку і хлопці ліплять їх завзято на листи й листівки, б'ють печатки і — присилають своїх колег. Трохи більші карткують альбоми з пластиними фотографіями й обдивляють наш «тотем». «Ровери» вистаюють перед гутульськими виробами, розпитуючи, чи це все ручна робота, як давно треба над тим сидіти і т. д. Не можуть надивуватися. Приходять теж шотландці — в спідничках, з великими торбаними на ремінцях, завішаних на поясі, та в гранатових беретках або в шотландських «спірижках». Зуявляються й руді Ірландці з ластовинням на обличчі. Час-до-часу заходять високі русини норвеги й оглядають все спокійно й мовчаво. На завилу влітають крикличі й обшанці барвистими відзнаками американці. Кучеряві чорні французи оглядають все дуже докладно, бачиться, хотіли б про різні запитати, але як прихотяться їм це так важко. Лотіші й білорусини оглядають все з виглядом, омовляв, ми все те вже бачили.

Гостей на диво багато. Роздаємо всім друковану на цуклястих історію українського Пласту. Дехто читає її зараз же, інші ховають дбайливо до кишені. Знайомимося, обмінюємося відзнаками й адресами, фотографуємося — і від великої сили вражень крутиться нам голова.

Степан Лудик «На Королівським озері» (Кертеш) 1946

Ще один день і прощальна ватра

В неділю, як і кожного дня, на ранню збірку виходять всі з'єднання із прапорами. Після вислухання наказу — розходяться. «Чіф Скавта» із своїм почетом відбуває інспекцію кімнат. Держурні в українських кімнатах звітують йому українською мовою.

Пополудні військовий авта розвозить скавтів і наших пластуців — хто куди: до міста, над море, в околицю Гамбургу. Наша група їде на виставку англійської місцевої школи в Гамбург. Чекаючи на авто, граємося «Котика й мишки», «Петре, де ти?» і т. ін. Прилучуються до гри й англійці.

Англійська виставка багата й різнородна. Наші юнаки із зацікавленням оглядають дерев'яні вироби, прецизно виконаний модель корабля, модель умеб'льованого дому тощо.

Увечері оглядаємо англійський фільм, накручений під час з'їзду олд-скавтів у

... Ровери виходять на збірку ...

Швеції 1931 р. На фільмі — Бі-Пі та проводники різних скавтських організацій. Фільм цікавий, але надто довгий. На закінчення вечору висвітлюємо наш колірний фільм з Ювілейного Свята Весни в Міттенвальді минулого року.

В понеділок — останній день зустрічі. Англійські «ровери» виходять на збірку спеціальним походом: Напереду один з них несе довжелезний дрючок із пра-

Авгбурзькі юнаки — альпіністами (Фото: Пл. сен. П. Олексієнко)

порцем, далі чотирьох інших дивають «лектику» з «індійським магараджею», наступним і з обв'язаною рупшиком головою. За «лектикою» йде «слута» з «в'ялою» тобто із зачиняюю мітлою.

Після збірки — учасники зустрічі займаються грами, відвідинами, а то й байджуванням. Наші юнаки, не зваяючи на труднощі з мовою, скоро заприятіялися з англійцями, ходять разом з ними, оповідають їм багато (ясна річ, допомагаючи собі жестиами). Англійці признаються, що уваляли собі українців, як широколобих, косокосих типів, невривлізованих, а то й напідлихих. З прискіпністю ствержують, що виглядаємо зовсім, як люди ...

З обіду сходимося на пробу співу. Сидимо всі в кружі і намагаємося відчитати з програми слова співаної пісні. Виявляється, що не тільки українські пісні мають по 155 рядків, але й англійські. Мелодії не важкі, засвоємо їх скоро.

Під вечір кількох наших старших пластуців бере участь в конференції роверів. Потому запрошуємо лорда Ровелена до спільної з нами фотографії, на що він радо погоджується.

Дивідуємо теж нашу виставку. Юнаки, вхопивши наш «тотем», чи пак ідола, бігають з ним по таборовому подвір'ї, вигукуючи та приспівуючи. До них присидуються й чужі скавти.

Увечері — прощальна ватра. Запалують її смолоскипами наші юнаки, що відбуваються дуже урочисто й поважно. В програмі самі пісні. Наприкінці говорять «Чіф Скавта» — лорд Ровелен. Кінчається ватра спільною молитвою.

Цілу програму прощальної ватри з коротким інтерв'ю з українським пластуком і норвезьким скавтом передає англійська військова радіостанція.

У віаторок роз'їжджаємося. Наша група їде над море.

— П —

Весною на лещетах

З альпійських мандрівок

На сніданні б'ли ми густо зварені вісяні платки з цукром і молоком із сої. На обід — вісяні платки сирі, з цукром . . . А вечерю? — (Влодко підсмихався: «Те ж саме хіба!»)

За хвилину він вже в ролі куховарки, а я зайнятий миттям тарілок. Спілмандрівники-німці кепкують, коли перед нами з'являється і швидко зникає миска — повна платків. Один звачується навіть на запит: «Любите так дуже платки?» — «Авжеж! Це ж наша українська національна лакомизка» . . . І за мою відмову одержую під столом здровенного штовхака від Влодка.

Взатаї в очах німців — ми якісь дивовижні «тупи». Вони з'їдають «львівський» тоненький окрасець хліба, помащеного тубою маслом і до того з кусунком м'яса два рази заповниши як хліб, другий окрасець з маслом і мармеладом і т. д. Всього по тришки, нарізачки, а ми — «ненажерні австендери»! Імо за одним махом пів бухки хліба і більш нічого. Інколи ж з'їдаємо «за одним махом» гору макаронів чи берабоні і їдемо разом з німцями на ті ж самі тури. Вечері зустрічаємося знову в скоринці. Вони сніжі, готові хочби й зараз на ще одне таке зусилля, а ми щасливі, що під дахом, що можемо спочити . . . Не хотів би я бути несправедливим, але ні один з німців — туристів не виходив в альпійську мандрівку з такими харчами, як ми їх звичайно маємо. На це вони звикли і задбайливі . . .

Хоч у нас в таборі снігу ні сліду й сонце вже добре пригріває, то недалеко шиблі, якрити ще білого табова, ваблять, клячуть нас непереможе.

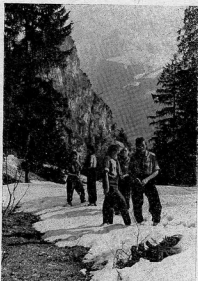
— Підемо! — декілька днів прибігуро накопеливо все їстине, змадуємо старе й підмадуємо новим смаровидом дошки. І врешті, коли ми сик-так приготовані, відгаємо лещетарки, заведуємо наплечники, беремо лещета й виходимо.

Тяжко перейти нам табором. Кожен із зустрічних мусить обов'язково запитати: «Куди?» І зараз таки ще додати: «Що?! Тепер ще можна йдти на лещетах?» Дехто ж навіть докидає: «Хіба по болоті! . . .» Кожний з'їдач днівського хліба дивиться так, начеб у вас не всі були дома . . . З полетико віддіхаємо, що врешті вже табір за нами, що не мусимо ще одному такому панові чи пані відповідати.

Помітно кращає наш настрій аж тоді, коли сидимо вже вільно у вагоні поїзду Берхтсгаден-Кенігзе, а згодом уже й на кораблі. Загрози зустріти когось із знайомих немає. Почувасмо себе вольбно і, виблониши в Оберзе з корабля, спласмо віч-на-віч альпійської весни . . . Тіпівливий король берхтсгаденських Альп скидає зимову одію: тримить каскадами біло-хитучих льявін, дуонить скельняни відривами по маєстатичній Східній Стіні . . . І довго довго стоїмо задивлені в краю весняних гір, зачаровані їх мелічю . . .

Виступ стіною Загерек (Загереканд) нелєккій. Важкі наплечники, лещета, що їх перекидаємо безупину з плече на плече, вичавлюють із нас солоний піт. Роздаємося. Починаємо підходити тільки в штапичах. Місцями мокрий сніг, в якому часто-густо западаємо по сонг

і рівномі ноги й руки. Щоразу зупиняємося й відпочиваємо. Юрко Л., що довго з нами не ходив, втомлений і клене

Берхтсгаденські «Волошки» в Альпах
(Фото: Ст. пл. Р. Л.)

мов справжній візник. Картаємо його, але ж без успіху.

Врешті можемо стати вже на лещетах і настрій зразу ж кращає. Минаємо Шварізе, Гронзе і з'їдаємо до стежки, що через Загтасе веде до Керлінгергау над Фунтентзе. В Керлінгер сьогодні завізно — лещетарів така сила, що

треба ночувати в чвірку на трьох сипіках.

Ранком другого дня серед мряки виходимо в сторону Інгольштердєргау на Штайнернес мєєр (2100 м). Вночі впає сніжок. Мандрівати гарно: трохи впад ходу, з'їзд, знову п'яхід . . . А сонце, хоч і в мряці, гріє добре . . . Відгаємо охорончі окуляри, намазуємо вазеліною обличчя і — пріємо . . .

Орієнтуємося після пройденної дороти, після часу, за картою і знаками в терені — ми повинні б уже бути біля Інгольштердєргау. А його ні сліду. Розплівся, чи може добре заховався в білій мряці? Влужасмо добру годину і, коли вже рішасмося вертатися, раптовий зрив вітер розганяє мряку і перед нами у віддалі яких 50 метрів знаєме Інгольштердєргав. З'їздаємося з радісними вигуками і за хвилину сидимо за тарілками гарного супу . . .

Година 15-та. На небі ні хмаринки. Перед нами високий верх Шпіделькугель (біля 2900 м), що на нього мусимо ще сьогодні вийти. Великим захвасом пліваємо вігур і дєсь коло 16-ї години вже стоїмо на шиблі. Огортає нас літєлий вітер і сонце. Перед нами незбутий панорама: Гєт у даліні виліскують незаймово біліє снігів високі верхи Гохтєнїа, Гросглобнерга, а гєт-гєт майорє і Венедігєр . . .

«Казка білих гір» — каже Андрій. І вичуваш, що тут ішого позначєня вийти не можна. Віч-на-віч величюї краси ми захоплєні й німі.

— Нумо, назад! — прозачіно гукєє Орєст. Поглядаєме в його білі і докорї так і сплятьєме. Але що ж . . . Таки треба вертатися, бо знову насувають білі мряки.

З розмахом з'їздаємося вниз, витівачо по дорозі прєрїзні «калібраки» і з останніми променями сонця, що потопало в морі білих мряк, виходимо до скоринца.

По вечері — довго сидимо й гутуємо. Згадуємо мандрівки Керпатськими знорами і плями і наші вишніє в Альпах.

— — —
Спали погано, дарма, що якрити ми були чотирьома вовниними накривалами.
(Докінчєня на стор 9.)

Казка білих гір (Гірський масив Штайнернес Мєєр)
(Фото: Ст. пл. Р. Л.)

З мандрівок по рідному Краю

Схтм. Оп. Чернігівський

ЩЕЗНИКИ, МАВКИ ТА МОЛЬНАРИ

(Із циклу «Гуцульщина»)

Хіба ще на Поліссі чи на Лемківщині зберелось так багато різних звичаїв, обрядів, вірувань та забобів, що на Гуцульщині. Дехто з дослідників вважає, що це зберелось там найкраще і в найбільш первісному виді на Гуцульщині.

Гуцулі забобниці мабуть більш, як треба. Серед них дуже поширена віра в різні надприродні сили, в злих і добрих духів тощо.

Ніхто з гуцулів не вкис в розмові слова чорт, чи дідько. Замість чорт — кажуть — щезник. Згадуючи чорта, найчастіше говорять: е, він щез би, не при хаті і святих образах згадують. Деколи називають чорта к у ц и м. У всякому випадку слова «чорт» не зваяжиться гуцул вимовити, особливо ж у вечер, після заходу сонця.

На Гуцульщині вірять, що всі щезники, чутайстри, відьми, лісовики, опирі і т. ін. мають найбільше сили перед північю та в саму північ. Після півночі, особливо ж у хвилину, коли заліє півень, їх сила тине.

Дуже закорінене серед гуцулів вірування в опирів та відьом, що відбирають коровам молоко. Кажуть, що людину, яка є опиром чи відьмою, легко пізнати з того, що вона має маленький хвостик, якого дбайливо заховує перед людськими очима. Тому, коли хтось не хоче кулатися разом з іншими, чи не хоче розділятися при людях, на того кажуть,

що він боїться показати свого хвостика і може і є опиром чи відьмою.

Відьми під час чаклування перекидаються в жаб, чи пак найчастіше так

Євген Маланюк

НАД ПРУТОМ

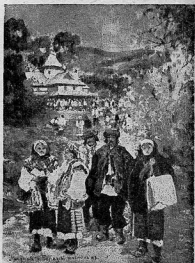
Та й буйно грає вітер на Говерлі!
Зіп'янь хребет в зелені гривах рун.
Тут, певно, він потон, ревів бурн
і так закляк в хвилястості замерлій.

Хай знову тиша — перебором струн,
але чи ж довго ще триват перерв, —
гримів же тут хорал гарматних лун,
на зелені багірля ж яра чернів.

Озвуться десь заглибини й шпилі,
плаї й борн, вертепн і печери,
всі нетря й надри деревної землі.
Ген вдалині, в надобрійній імлі
кажаста скеля пририти обрив гострий:
То Добушт снитя, чекаючи на постріл.

Із збірки «Перстен Полікрата»
Львів, 1939.

Євген Маланюк — нар. 1897, найвидатніший український сучасний поет. Його збірки: «Ступені і ступос» (Подєбради, 1925), «Пербарій» (Газзбург, 1926), «Земля й залізо» (Шаріж, 1930), «Земна Мадонна» (Львів, 1934) і «Перстен Полікрата» (Львів, 1939).

Осип Курілас
«Пранник в Березові»

в поганих ропух. Тому жаб поблизу двору, особливо ж напередодні св. Юрія, немилосердно вбивають. Відвести гуцулів від цього не можна ніяким чином.

Гуцулі глибоко вірять, що увечері перед святим Юрієм з'являються на Лису Горі всі відьми й опирі. Ідуть туди на мітлах, щоб відбунтувати свою раду. Найбільша їх сила до півночі.

Чутайстер — це добрий і веселий лісовий дух, який переслідує мавок і охороняє людей перед їхніми чарами. Гуцулі вірять, що чутайстер, зловивши мавку, розриває її без милосердя. Тому мавки перед чутайстрами тікають.

Про мавки, що їх на Гуцульщині називають явками, у гуцулів такі ж вірування, як і в інших українських землях. Навка — це лісова гарна дівчина, якої не можна розрізнити від справжньої, людської дівчини. Але ж з-заду їй видно всі нутрощі й тому мавки обергаються, щоб їх бачив так хто і пізнав. Мавкам приписують гуцулі всі людські прикмети, пристрасті й поведінку. Вірять, що вони намагаються пригварувати до себе і збавити віку вродливих гуцульських легнів.

Мольнар — це лихий демон, що переслідує людей і чинить їм всякі пакості. Переслідуючи людину, мольнарі можуть прикидатися звірями, головню ж чорними псами, або котами, інколи навіть вовками. Вони переходять людям дорогу біля кладовищ і місць, де лежать згниле стовпи, і не після заходу сонця. Тому навіть і ті гуцулі, що дуже відважні й уночі не болять ходити різними крутими дорогами, ніколи увечері не зваяжиться перейти поблизу кладовища

Великдень на Гуцульщині: Святають паски.

(Фото: Л. Янушевич)

Галина Мазепа
«Молодий гуцул і гуцулка»

(чи людського, чи тваринного), а тільки вминають округлою дорогою.

Вірять також гуцули, що небіжчики вертаються після смерті на землю. Приходять вони особливо ж до тих, що за життя чинив їм кривду. Тому жиці намагаються всіми способами залюбити в мертвих ласки: Відбувають часті поминки, впорядковують гарно могили померлих тощо.

Дуже поширена на Гуцульщині віра у всякі чари та забобони. Гуцули вірять, що від укушення гадоки можна врятувати людину замовлянням. Вірять також, що людей можна наворожити, причарувати, відчарувати. Багато тут різних порожбитів, що їх називають «бо-

гамь». Це мабуть залишилося ще з поганських часів. В їхньому розумінні вони «боги» тому, що, не здаючи на свою людську подобу, мають якість надприродну силу і мають взаємно з Богом, або із злим духом.

Вірять гуцули в силу знахорів і йдуть до них частіше та з більшим довірям, як до правдивих лікарів. Треба одначе признати, що гуцульські знахори це добрі знамці всякого лічничого зілля і зміють ним лікувати сливе всі людські хвороби. Знають також приговорити різні лічничі масі.

До тварин, головню до домашніх звірят

Володимир Янів, ЛЧ ПЕРЕВІЙ ПРУТА

Із гуком ринуть бистрі хвилі,
Із шумом котяться зо скель,
Пливуть в дальні срібністі, білі
І силять тисячі крапель . . .

І б'ються в береги у люті,
Віною прискакують на нас,
Нестримно рвуться в дальні пути
І гинуть в безвістях нараз . . .

На берегах мовчазні скелі
Зорять з гори на бистрий Прут;
До них безвинну б'ються хвилі,
Що мов бажать збуться пуг!

Ліси тут лучаться з лісами,
Невинно в далечині, дугах:
Зелені волу перед очима
Зелені хвилі сріблом тучуть!

Велечна, чарівна природа
Створила тут святино мрій . . .
Тут жах і сум, журба й свобода:
Це Прута славию Перевій!

Із збірки «Сонце й грати»
Прага, 1941.

Володимир Янів — доктор Філософії, письменник і публіцист. Народжений 1908 року у Львові. Автор збірок поезій «Сонце й грати» (Прага, 1941) і «Листопадові фрагменти» (Прага, 1941). Сценарист, член журія пл. сценарію «Лісові Чорти». Поданий тут вірш був друкований уперше в львівському «Молодому Житті», 1946 р.

ставляться гуцули уважливо а то й тепло. Маржони (волам, коровам, вівцям) вивозять вони на Святий-вечір ті самі страви, що самі їдуть. Вірять також, що цього вечору розмовляють тварини між собою людською мовою, і що тоді можна почути те, що вони думають про своїх господарів. Тому «маржинки» на Гуцульщині ніхто не з'являє, ні не кліне.

В особливому пошануванні у гуцулів буржоло. Про бджолу ніколи не скажуть, що вона «здохла», а тільки, що вона «померла» або «згинула». Озолблені на когось, особливо ж на свого ворога, скажуть вони скоріше про людину, що вона «здохла», замість «померла».

Шанують на Гуцульщині теж і бузків. Їм будують і направляють гнізда, вірячи, що хто скривдить бузку, тому він спалить хату.

ЧИ ЗНАСІЩ, ЩО СОНЦЕ...

Сонце, що стільки тепла дає нашій землі, це велетенська піскуля, яка складається з розжарених газів. Їх подають учені астрономи, температура на поверхні сонця досягає 6000° С тепла. В самій же середині сонця вона на багато разів вища. Для порівняння можна подати, що на землі залізо топиться при 1500° С, а при 3600° С більшість відомих металів переходить у газоподібний стан.

Своїм об'ємом сонце більше в 1 300 000 разів від землі. Але ж здється воно нам тільки невеликим кружком тому, що віддалене воно від нас 149,5 мільйонів кілометрів.

Астрономи вивели також, що сонце, як і наша земля, обертається навколо своєї осі (один оборот а час налічує 25 земних діб) і крім того разом з усіма планетами летить в небесному просторі із швидкістю... 20 кілометрів на 1 секунду.

Подав Нанашко, ЛЧ

ВЕСНОЮ НА ЛЕШЕТАХ

(Дожичення із стор 7.)

Дослідно дзвонили зубами. Та щ спали в наріжній кімнаті, а на дворі бушував вітер і тис мороз. Вітер вигравав несаможиті мелодії на побитій блишній рипні. Але ж саме тому не проспав я і тим разом скоду сонця. Не зважаючи на дошкульний холод стояв я довго, наче заворожений при вікні:

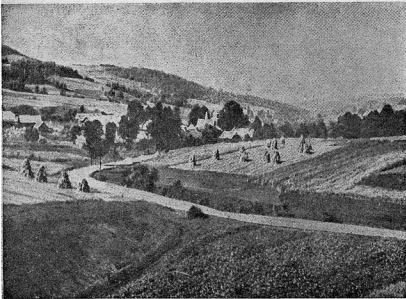
.. Визну то червоної, іскрили золотом білі бурни спіненого хам'яного моря й замазувалися де-не-де фіолетові долин чи глибоких розколин... А струнці межі скель гострим обрисам кризувалися в темну голубині неба і від них розходилися довгі, довгі тіні. . . .

Хотілося в тому моменті, щоб таку картину могли бачити ті, хто вічно нас замучував питаннями: «А чого ви шукаєте в тих горах?» Може б краса й відчисті гір стали б для них найкращою відповіддю.

Снідання. Розраховуємося з господарями і виходимо в мороз і вітер . . . Стрілою скозусмося вгору і піднемо величезні завоями. За нами сонячні промені і білі смужки снігового пуху . . . Радісні виклики котяться далеками відгомном до скель, відбиваються, повторюються й гинуть . . .

Гей, яка шкода, що це останній день нашої мандрівки. Ще хвилина. Ще тільки з'їзд з онтого горбика і знову несемося вниз, щоб захопити ще останній корабель на Королівських озерах.

Юр. Федорюк.

В зеленех Карпатах.

Збудуйте й Ви!

(Із скарбниці журналу «L'Éclairer de France»)

Потреба робити винахідливим. Недостача гвіздків та шпатель примусила винайти іншу техніку. Усім відома сьогодні умість робити столи, лави, а то й навіть кухонні плити з допомогою плетіння.

Плетіння фашин — це не нова техніка, бо армії давно використовують його для військових робіт. Але ж плести фашини мусять навчитися і пластуни. Велика перевага плетіння в тому, що для роботи не треба багато інструментів. Вистачить: сокира, лопата, віла. Як матеріал використовують жердки, гілки — тобто місцеві деревні матеріали. Мал. 1. Показує детальні конструкції стіни, робленої плетінням. Спершу бачимо повбизані шпильо в землю кілки на віддалі 35 см один від одного. Далі: Між тими гілками вплетено гнучкі гілки (так, як плетуться кошики); вони щільно по-притягують, щоб через щілини не сипалася земля. Наприкінці малюнку бачимо «кошик» чи пак «корзину», сповнену

Мал. 1.

Так треба плести фашини

землею, добре утолтувану в міру насипування; зверху можна прикрити все шпательми кори чи дерну.

За таким принципом можна робити в таборі різні споруди:

ГРА ОБРАЗОТВОРЦІВ

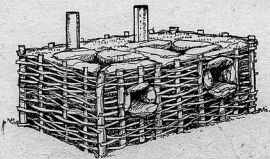
Кожен із учасників гри бере олівцеві і листок паперу, поділений лінійкою на двадцять клітин. Провідник гри приготує заздалегідь список із 20 слів. Усі сидять наготові, олівці в руках. Провідник прочитє слова; після кожного слова рахує до трьох. У той час, коли він рахує, всі учасники гри повинні нарисувати в одній з клітин прочитане слово. Рисунок може бути і незрозумілим для інших, але важливо, щоб учасник гри міг потім на підставі своїх рисунків повторити за порядком всі назви предметів гри. Хто більше запам'ятає, той виграє і веде чергову гру. Іноді досить й однієї рисунки, щоб запам'ятати слово. Ось для прикладу список слів: вікно, пожежа, ляпка, заєць, сонце, людина, собака, світ, книжка, дощ, дим, вогонь, хростик, човен, пар, молоко, магнет, кляса, курка, півень. Але ж це список нелегких до рисунку слів. На початок можна подавати легший.

Складанка

Із слова СКАВТМАСТЕР уложити як найбільше слів. В новостворених словах можна вжити якусь букву стільки разів, скільки разів вона приходить у головному слові, значить у «скавтомастер».

Акіба.

Мал. 3.

Кухонна плита, з боку її перекрій

Мал. 2.

Стіл із стільцями

І. Ідальня.

Столи і стільці мусять стояти завжди на тому ж самому місці: Креслимо на землі коло, проміром в 60-60 см, — це плян нашого стола. Навколо нього менші кола — стільці (Див. мал. 2.).

Кілки для стола повинні виставити яких 75 см із землі, для стільців — 45 см.

Стіл доповнюється плочиною (кругом), що висить на 35 см від центральної основи. Для нього встромлюмо на висоті 65 см кілки навколо стола майже поземю до основи. Плетіння з гнучких гілок доповнюватиме круг стола, що його посередині вимощемо дерном. Стільці вимощемо просто землею й накриваємо дерном.

II. Кухонна плита.

Треба набирати плекастік каменів (можє знадобити теж цегла, або черепиця). Старі залізні рури (труби) прави-

ВСЬОГО ПОТРОХУ

Із зав'язаними очима

Ви ніколи не пробували рисувати із зав'язаними очима? Попробуйте!

Ось ми зараз зав'яжемо тобі очі, щоб і щільночки не було. На столі приготуємо більший лист паперу й олівець.

Коли вже ти із зав'язаними очима, пробуй нарисувати на цьому папері kota (кішку). Тільки не відряду, а так, як будемо вельти ми.

Спершу нарисуй хвоста!
Так! Тепер голову!
Тепер спини!
Тепер лапки!

Ти не ображайся, коли ми будемо сміятися. Кожен з нас рисуватиме по черзі. Потому ж порівняємо. За найкращий рисунок — нагорода. Яка? Хочби й кухнюль води!

Дві змії

(Завдання — жарт)

Один мандрівник, вернувшись з тропічних країн, розказував таку прибілку:

— Від змії так аж кишить. І які там змії! Здорові такі, як телеграфний стовп!

Заснув я раз у лісі. Проснував — просто на мене, відкривши пащечку, дивиться велетенська змія. Ну, думаю, згину! Аж оце з гуццями виповзає друга змія, достомоно ж така велетенська як і перша. Кладється на першу змію і... тут стався така дивожижа, що й повірити годі.

Перша змія ловить другу за хвіст і в той ж хвилю другу хвватє за хвіст першу. Страшніми тади починають позирати один одного. Дється це з однаковою швидкістю; коло, що повстало з двох змії стає все менше. І вінні... Як думаєте, чим закінчилася ця «зустріч» змії? Не забувайте, що були вони однакової довжини й товщини. Ото ж, колесо меншало, меншало і врешті... зовсім щезло. Змії пожегли одна одну. Правда — дивожижна історія!

Купок Філателіста

На поштових марках різних держав зустрічаємо часто й зображення Св. Юрія. На нашій репродукції: Святий Юрій — на грецькій поштовій марці

Нові французькі марки літунської пошти

Французька державна пошта видала серію літунських марок. На всіх цих марках портрети видатних французьких літунів на тлі гірського краєвиду з літаком. Марка — темносиньої барви,

50+30 франків — з портретом літуна Ст. Експері. На марці — синій, 100+70 франків вартості — портрет літуна Данію. На третій — 40+10 франків вартості — портрет Клементя Адера. Репродукцію цієї марки подаємо в нашому кутку.

Советські марки з приводу 30-ліття т. зв. УССР

З приводу 30-ліття існування т. зв. «Української Соціалістичної Советської Республіки» пошта СРСР видала пам'ятову серію, зложену із чотирьох марок. На першій з них — синій, 30 коп. вартості, будинок «Ради міністрів УССР» в Києві. На другій — фіолетовий, 50 коп. вартості, відбудований Дніпрогес. Марка — бронзової барви, 60 коп. вартості — подає дві картини: на одній вилочать пшеницю, на другій зображений велевський елеватор. Вкінці на марці — срібронзовий, 1-рублевої вар-

тості — зображена з одного боку піч для виплювання чавуну, з другого — копальні вугілля.

Написи на марках тільки російською мовою, не зважаючи й на те, що видані вони з приводу 30-ліття української за назвою «СРСР».

Швайцарські марки з приводу Зимової Олімпіади в Ст. Моріці

З приводу Олімпійських Зимових Ігор, що відбувалися в днях 30. січня — 8. лютого ц. р. в Ст. Моріці (Швайцарія), швайцарська пошта видала серію марок з додатком, призначеним на по-

криття витрат влаштування згаданих ігор.

Перша з марок (5+5 рупів), зелено-жовто-бронзової барви, відображає позублене сонце із 5 олімпійськими кругами. На другій марці (10+10 рп.), бронзово-синьо-сірої барви, рисунок сніжинки теж із 5 олімпійськими кругами. На третій марці (20+10 рп.), карминово-жовто-сірої барви, зображений веротаркоєст і на четвертій (30+10 рп.), темно-синьо-ясносиньо-сірої барви, лещетар під час з'їжджання.

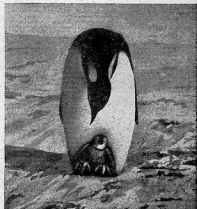
Продаж цих марок тривала від 15. січня до 29. лютого ц. р. Крім них видала швайцарська пошта ще 1000 блоків (серія марок об'єднаних в одну цілість). Вльоки були нумеровані, з підписом президента швайцарського Олімпійського Комітету і їх продавали по 8 швайцарських франків за 1 прибирник.

Хронологія перших поштових марок

Не один хотів би знати, де й коли була видана перша поштова марка. Цікавим подаємо:

- В році 1840 в Англії (6. травня).
 - В році 1841-43 в США (Філадельфія).
 - В році 1843 у Швайцарії (2. березня в Цюриху).
 - В році 1843 в Бразилії (1. липня).
 - В році 1845 у Фінляндії (1. січня).
 - В році 1845 в Росії (1. грудня).
 - В році 1847 у Тринідаді (Квітень, корабельні марки).
 - В році 1847 Мавритіус (1. жовтня).
 - В році 1849 у Франції (1. січня).
 - В році 1849 у Бельгії (1. серпня).
 - В році 1849 у Ваварії (1. листопада).
- Подав Ю. П.

Що це таке?

1) Як зветься ця птаха і що вона робить?

2) На чому сидить цей суп?

3) Це рентгенівське фото. Але що таке відфотографоване тут?

За хижакими

Ловецькі пригоди із Суматри

Гамбурзька родина Гагенбеків слава в світі торговельно димом звірами. Оснував підприємство Карло Клякс Готфрід Гагенбек, а син Карло (1844—1913) довів його до найкращого розвитку. Купував особливі звірята з цілого світу, сам організував ловецькі виправи на грубу звірину: слонів, тигрів, лавів, гіпопотамів, крокодилів та гадів, головно в Африці, але ловив їх живцем та продавав опісля в світ. Оснував свій цирк, в якому мав понад тисячу звірів. Він перший дресував звірят без биття, чи іншого насилья. Навіщо заложив він зоологічний город у Гамбурзі. Писав про свої пригоди та досвід. Продовжує його діло дала родина Гагенбеків. Тут пригоди одного з Гагенбеків.

Заходьче сонце ховалося поволі, як горючий перстень, з неба в море. Море було червоне, як кров, а небо жарло золотом. Очі аж боліли від цієї грі баря.

Потім раптом настала ніч. Мільярди іскор — зірок — засяли, а тропічна ніч розлилася велично.

Довго плили ми, аж поки не побачили на обрії виблиск світла: воно зникло, заблиско й знову зникло. Було це світло маяка в Сабангу, найбільш північного з усіх островів Малайського архіпелагу. Минуло ще багато годин, заки досягли ми його.

Ніч лежала на морі, як чорний серпанок, але ми вже чули майбутній день. Густо зарослі обриси гористого острова, темнично чорні, з'явилися перед нами. Поволі плили ми з'являючись проливом. Перед нами лежала мала, тиза затока, окружена високим вінком верхов'я. Червоні й зелені свідцтва проблискували темнотою. Це вангажний корабель. Неначе страпоходко простяг втулений журавель свої залізні рамена вгору.

Коли ми збіралися наповнити наш човен втуллям, піднімалися саме з води

рання мряка. Колибалася на легкому воді сюди й туди, потім знялася угору. Тоді поглинули її перші сонячні промені. Тішу пробудженого ранку проламати нагло лоскіт вугілля, що силалося у брюхо нашого човна.

Малаяці в пестрих одягах сходили з горбів, обвантажени бананами. Тихо, спокійно стояли зі своїми золото-жовтими овочами в сходячому сонці й че-

На черепаці в дитачому цирку Гагенбека

Фото: Вельгільд

кали, чи покажемо зацікавлення для прабегати, благословених плодів їхньої землі. За золотого ціле трою!

Рай онові!

А всетаки, потрібна обережність; як легко може таке прекрасно грозно звичайного дикого банана бути для нас шкідливим.

Вкінці досягнуло сонце верхов'я та освітлює синю затоку, що майже неперорудно лежала перед нами. Різнокольорові рибки траліли весело у воді, тналися сюди й туди, а ми стояли й тужливо дивилися на склисту поверхню. Та нагло зникло із глибини гострий плавець акули, «тигра океану». Малі пестрі рибки перелякано плитнули з води, на мить затропили в повітрі, і знову зникли в глибині.

Пажердивий хижак, що все з'їдає, вливу у затоку.

А ми хотіли тут купатися!

Мали ми щастя. За ясного пополуночного сонця покинули ми Сабанг. Море блищало нам яно назустріч, а кілька годин глибоке виригнуло перед нами побережжя Суматри. Виразно бачили ми стрункі кокосові пальми, а далі, за величезними звалами хмар, крилися дікі гори Ат'егу.

Ще рап сплила на нас тропічна ніч. Другого дня лежали ми вже на якорі біля побережжя й чекали на торговельного лікаря. Лявив, жовта вода обмивала наш корабель. Важкий багер зльіз кругом нас. Потім надплив сніжнобілий

моторний човен і закривав поблизу. Портовий лікар прибув.

За кілька хвилин, з голосним домотом поїхав якір угору. Корабельна шрубба скаламутила сіро-жовте бачно і ми влилися помало в узьку річку протоку, що на її березі лежить пристань Велева Делі. Пестра мішанина корабельних вантажників різних народностей стояла, похитавшись на березі.

Вездушню дивилися вони паркоходів назустріч; прибуття великого корабля не було для них уже нічим новим. Включили наші клунки та потягли їх на мтисирю. Вже по хвилині лежали наші куфри на малому Фордому авті, що з гамором іхало шляхом, обсяденим пальмами, до Медану, головного міста голляндської східної Суматри.

Так, ось це було б за нами!

Другого дня помалювали ми формальності, зв'язані з приїздом, і заплятали, що треба. Коли вернулися у готель, маючи в кишені дозвіл на побут, зустріла нас мила лівина.

Наш ловець звірину Дженсен зловив у пралісі великого орангутанга...

Наступного ранку, коли ще й сонце не вийшло, виринули ми до Ат'ег. Високі гори, неприємні мешканці, — це, коротко кажучи, Ат'ег.

Тут живе орангутанг, чорний сімаанг, що його голосний рев розлягався несамовито лісом, а його тілу пострахом літає в густій плетині дерев. Пізно ввечері досягнули ми мети. Коли ми по приятельськи привітали Дженсена, показав він нам, повний гордістю, короля лісу. Цей заргавач до нас заспано, а потім відвернувся ображено. Наш зарілові оповів нам про ще одного орангутанга, якого вже вислідив і вибрав; ми вирішили й цього вивратити з його раю — пралісу.

Глибока темність лежала ще над джунглями та пралісами. Зорі моралися і згасилися, а місяць поволі блів. Шкади кричали й чвірялихали. Пугачі — рибачі сови та кажани літали печутно, але впенено серед пустих рядів дерев. Леопарди пхикали на близькому березі ріки. Дікі кабани тікали напереді в гущавину.

На обрії появилася асний крут, скоро виривався, аж нагло асе проміння пронизало верхов'я дерев. Сонце скоро піднімалося. Мряки злітали вгору. За кілька хвилин поглиоцували їх сонячні промені.

Сімаанги «співали» свою ранню пісню, їхній рев звучав пралісом. Птахи верещали. Япурі кидалися по асній місцях, що їх рисувало на землі сонце. Гади виповзали з жокрих дір. Пробудився праліс. Усе вралос до сонця.

Шли ми вже добрі дві години, коли Дженсен нагло вхопив мене за плече та показав без слів угору. Велі учасники лова вдивилися тепер в тому ж напрямі. Високо на горі лежав на могутнім величній пралісу, у примітивному тілді з листя й гілок, великий орангутанг. Лежав скручений у клубок і спав. Здавалося, що ніщо його не турбує. Лежав, як мертвай. Слабий подув вітру легко колихав верхки дерев і ніжно грався гідрим волосом орангутанга. Тепер і сонячні промені виривалися заяснили на густому кожусі.

Хороший парень, мусюмо його дістати! Нагло рушився безформений клубок. Простягнулася угору рука. Ловці підняли звіря важку голову й застало дивилось крутом. Замулоло ще раз очі та сперлося рукою об плячю. Потім розкинув орангутанг широченно пащечу й сердечно, глибоко позіхнув. Розгядав. Видно — голодним був. Поволі

Американський професор Берген Еванс із випханого горіале

Фото: «Ляйф»

Карло Гагенбек із відомим винахідником Томою А. Едісоном у селу звиріччя
Фото: Вельбільд

злазив, перестрибував з гілки на гілку, аж опинився на землі.

Там приймали його куці пісанги (бананів), соковиті мангостини, смашні овочі хлібових дерев, подібні до кашуни, повні молочного соку папая, — кортко, все, чого серце бажає, а голодний орангутан потребує на снідання. Обережно нюхав на всі сторони. Потім позові зблизався до овочевого садку одного малайця, що його хутиреч стояв на березі ріки. У плантації видряпане на хлібове дерево, з якого міг легко достатися на дерева саду. Потім одним скоком сплигнув на оранжове дерево, спокійно зривав соковиті овочі, висисав їх і недбало викладав.

Раптом орангутан знерухомів. Пивисаний овоч упав на землю. Могутні обличчя пралісного велетня показувало напруту. Дивився пильно в напрямі ріки. Потім потряс звісно могутньою головою випрямився на цілу свою величину, вхопив довгою лапою гілляку і без поспіху перекинувся на найбільше дерево лісу. Там хвилюю висів і дивився туди, звідкіль доходив відомий розмов малайця. Спроквова, звісно спинався все вище й вище, що хвиляни надолучує.

Малєць, що надів до садку, примусив його до скоршої втечі. Чоловік найшов поламане гілля, порозкидані рештки овочів і почав дику кричати. Побачив нас і кинувся, ламаючи руки: «Meias, meias», кричав, «проклятий, проклятий! Пане, помози нам! Убий того лихого розбішаку, злодія наших садів! Помози, пане!»

Певно, ми хотіли допомогти, але не хотіли збивати звірюку, як цього бажали малайці. Ми хотіли зловити її живою. Намагалися надаремне цілі тижні, а тут уже зближався час нашого від'їзду.

Й сердився. Саме мусів надіяти цей в'язний малаєць! Розуміється, між цим орангутанг зник.

Незабаром зібрав собі Дженсен з близького кемпону (села) доволі помічників. Днем і нічно сторожив в тому кутку лісу, де повинен був бути орангутанг.

Одного дня вранці побачили ми орангутанга знову, саме, як влязав обережно до саду одного малайця-селянина. Тубильці обступили тісно дерево, на якому сидів звір, а другі, з наказу Дженсена зрізували кругом дерева, що їх міг би великан досягнути своїми довжелезними раменами.

З тріскотом падали дерева від скоп малайців. Велетєнський орангутанг приглядався тому майже байдуже. Тубильці жестикулювали живо. Лісний велетєв

визавив, але поволі, спокійно, хвиляни затримуючись, на вершок. Одним скоком перекинувся на друге дерево. Відповідно йому дикий крик. Завзято врубували малайці свої сокири в пеня, аж дрижав він по вершок. Та мавпа дивилася на нас байдуже. Чи зложимо його тим разом? Ось, тріскіт, крик, дерево, на якому сидів орангутанг, зламалося. З усіх сторін бігли малайці з сітими, щоб вхопити звірюку. З-під гущавини поламаних гілляк висунулася величезна голова; звірюка поглядала звісно на своїх переслідувачів.

Потім роздумалася, і вискочила на сусіднє дерево. Ранці, заки малайці встигли передертися через поплутане гілля, що лежало кругом, вона видряпалася нагору, гаркаючи вниз до людей.

Малайці шаліли зі злости: ціла праця їх була даремна. Струмками лилися піт по їх тілах.

Дженсен дряпався в розпуці в голову. Та не піддамося! Знову відізналися удари сокири через праліє. Пальми ламалися, як сірнички, виглядало, наче б переїшов туди буревій.

Орангутанг усадився високо на вершкун великого дерева. Нагору схопився і почав приглядатися пальми, що стояла поблизу. Довго роздумував та годився сиди й туди. Сумно дивився в тому напрямі. Та це було задалеко. Але там був його єдиний рятуюнок. А для нас, як би досягнув він пальми, пропав би зараз в лісі!

Дженсен, що пізнав небезпеку, післяв зараз частину дроворубів, щоб прочистили від пальм простір між лісом. З тріскотом почали падати пальми.

Дженсен приготував уже руйницію, щоб перестрігати гілляку, на яку хотів скопити орангутанг. Але заки це звав стріл, перекинувся орангутанг розмахом на іншу гілляку. Сухе гілля падало на землю. Крик малайців перемінився в дикий рев. А міжким падали пальми одна за одною.

Великан лісу віддихнув на хвилюю. Очі його були заліті кров'ю. Вже хотів він скопити далі. Та спинився. Дорога

була відтята. Як сірнички, лежали кругом розкинені пальми. Була тут проласть. Праліє зі своїми деревами загато далеко. Орангутанг зірвав у злості кілька гілляк та кинув їх між людей. Надула могутні груди й широко розкир пащеку. Але не видав жадного звуку; поволі замкнув пащеку, зірвав троха гілок і уложив неначе примітивне гніздо. Потім положився, не дбачи за малайців, що звинув шаліли від нетерплячки.

Скоро прийшла ніч. Кругом розгорілись таборні вогні. Почався шіркіт пілка; великі кажани літали перестрашено над вогнями. До одностайного ритму барабану прилучилися примітивний спів тубильців.

Й спав тієї ночі мало. Вже раннім ранком роззалився серед лісовини ритмічні удари сокир. Варабани та сміх супроводили їх працю. Тубильці почувалися переможцями. Яка радість позбутися постраху, що так нищів їх садів! З близького кемпону приходили жінки та приносили ярину й овочі. Кілька малайців були заняті крапанням олея. Всюди панувала радісна праця.

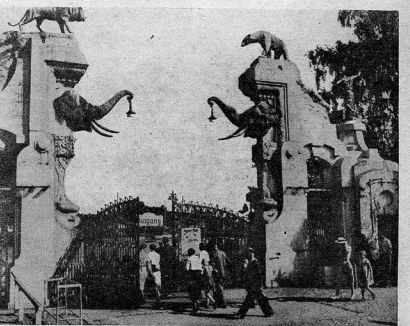
Орангутанг був відірваний від праліє. За декілька годин може бути в руках переслідувачів.

Великан витягнувся, простягнув довгі рамена. Тілом його пройшло дрижання. Очі його широко розкрилися й дивилися злюще на людей.

Дженсен казав кільком відважнішим хлопцям підійти на пальму. Вирубували ступені та усували на стні усі гілляки.

Зривовано приглядався орангутанг цій праці. Але, коли хлопці зблизилися до нього з жерками, на яких почитені були петлі, зжив своїх в'ястуків — довбеньок. Безупинно намагалися малайці захопити руку орангутанга петнею.

Раптом орангутанг страшно заревів. В ті хвилині повелось одному малайцеві закинати петлю на могутню ногу орангутанга та затягнути. Знову у відповідь страшний рев. Як вітер стебелєвою соломі, так кидав великан бамбуковою жердкою на петлі. Лише останками сил потрапив малаєць удержатися

Вхід до звиріччя Гагенбека в Гамбургу

Фото: Вельбільд

Для розваги і науки

До зір на ракети

Що може бути привабливіше, як пожити нашу землю куюло і подорожувати по нессяжкому неєвру, переїзятичи з планети на планету, із зорі на зорю. Скільки фантастичних романів написано на цю тему! Хто тільки не кликав нас на уявне подорожування по небесних світлах! Волтер у «Мікромегасі», Жюль Верн у «Подорожі на Місяць» і «Гекторі Сервадакові», Уельс у «Перших людях на Місяці» і багато їхніх наслідувачів відбували надзвичайно цікаві подорожі на небесні світла, — звичайно, у мрії. Справді ж ми лишаємося поки полоненими земної кулі.

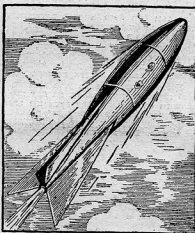
Невже ж немає змоги здійснити про давню мрію? Невже всі дотенні проекти з такою привабливою правдивістю змальовані в романах, справді нездійсненні? Колиш ми це говоритимемо про фантастичні проекти міжпланетних подорожей, тепер же ознайомимося з одним з реальних проектів міжпланетного перельоту.

Чи можна долетіти до Місяця на літаку? Звичайно, ні: літаки й теперішні рухатися тільки тому, що обираються об повітрі, відштовхуються від нього, а між Землею і Місяцем повітря нема. У світовому просторі взагалі немає ніякого середовища, на яке ми б обиралися «міжпланетний літак». Отже треба вигадати такий апарат, який здатний був би рухатися й керуватися, ні на що не обираючися.

Ми знаємо вже подібний знахідка — ракету. Чому б не побудувати велетенську ракету, з спеціальним призначенням для людей, харчі, балонів з повітрям і всім іншим? Уваля, що люди в ракеті везуть із собою великий заряд паливних речовин і можуть скеровувати випи-

кання вибухових газів у всьотий бік. Ви матимете справжній керований небесний корабель, на якому можна пливати в океані світового простору, полетіти на Місяць, на планети... Пасажири зможуть, керуючи вибухами, збільшувати швидкість цього міжпланетного літака з потрібного поступовістю, щоб збільшення швидкості було для них нешкідливим. При баланні спуститися на якусь планету вони зможуть поступово зменшити швидкість ракети і тим посланити падіння. Нарешті пасажери зможуть таким самим способом повернутися і назад на Землю. Для всього цього треба буде тільки захопити з собою достатній запас паливних речовин.

Питання про заатмосферне літання або «зорепланування» за принципом ракети розробили вже теоретично світові

Проект міжпланетного літака, побудованого на зразок ракети

учені й дослідники. Поки в цьому напрямі роблять спроби. Але ж згадаймо, як ще недавно робила свої перші неспілі заповнення авіації! А тепер — літаки вже високо літають у повітрі, переїзять гори, пустині, материки, океани. Можливо і «зорепланування» так само пішню розітати через 2-3 десятикі роки. Тоді людина розірве невидимі ланки, які так довго приковували її до рідної планети і лорине в безмежний простір всесвіту.

Багато ілюстрована (40 ілюстрацій)

«КАЗКА ВИГАДКА СМІШНА ПРО ВЕДМЕДЯ ЛАСУНА»

в кооперативі «ПЛАСТ», Вишківка Станція Ангсбург, Соєме-Касерне.

Закладайте шкільні пластові кооперативи!

Стайте членами кооперативу «Пласт»!

Туземць островів Фіджі передає повідомлення барабанним «телеграфом»

Барабанний телеграф

Передавання відомостей звуковими сигналами і тепер ще поширене в туземних мешканців Африки, Центральної Америки і Цюлінеї. Туземні племена живають для цієї мети особливими барабанами, з допомогою яких передають звукові сигнали на велетенські відстані: умовний сигнал, почутий в одному місці, передається також далі, — за короткий час на великі простори повідомляється про якусь важливу подію.

Що час війни Італії з Абессінією всі пересували італійського війська швидко ставали відомим негусові Менеліку; це дивувало штаб італійської армії, який і не підозрівав, що існує в супротивника барабанний телеграф. Те саме могло було спостерігати і під час англо-бурскої війни: завдяки «телеграфові» кафрів усі військові відомості поширювалися незвичайно швидко серед мешканців Календу, на кілька днів опережуючи офіційні повідомлення через кур'єрів.

За свідченням мандрівників (Део Фробеніус) система звукових сигналів розроблена в деяких африканських племен так добре, що їх можна вважати власниками телеграфу, досконалішого, ніж оптичний телеграф європейців, що передає електричому.

Ось що повідомляють про це кілька десятиріч років тому в одному журналі. Р. Гаселдін, археолог Британського Музею, був у місті Ібада, розташованому далеко в Нігерії (Африка). Постійний глухий барабанний бій безперервно гуркотів день і ніч. Одного разу вранці вчений почув, що черні про щось жваво перемовляються. На його запитання один сержант відповів: «Великий корабель білях людей затонув; багато білях загинуло». Така була звістка, подана барабанною мовою з узбережжя. Вчений не надавав їй чуття ніякого значення. Проте через три дні він одержав записану (через перерів зв'язку) телеграму про загібил «Люзітанія». Тоді він зрозумів, що негритянське повідомлення було правильним і що воно «протримало» барабанною мовою через усі землі від Каїра до Ібади. Це було тим дивнішим, що племена, які передавали одне одному це повідомлення, говорять цілком різними говірками і деякі з них у той час жовали одне з одним.

Із книжки «Цікава Фізика» К.-О. 1935.

на дереві. Орангутанг кидався, шалів, забув про обережність. Скоро і друга рука його опинилася у петлі.

З шаленим ревінням вхопився великими ногами пня, а руками намагався, вкладаю усіх сил вирвати петлю. Та малайці не дозволили. Нагло лише на хвилину пустився він ногою від дерева, а обом малайцям, при допомозі других вдалось стягнути його вниз. Та кілька метрів над землею він знову вхопився деревом. Малайці, що вже вважали добучу своєю, крикнули розлучливо. Довгими жердками почали без розбору бити звірку.

Джестес сверився, кричав; ледве вдалося йому відтанути розлучених малайців від орангутанга. Вкінці вдовольнився тим, що держали жердки з петлями.

Минуло ще кілька годин. Вкінці велетенський упав. Скоро закинули на нього сіті, добре зв'язали та почепили до двох жердок.

Зі співом, криком несли тубільці по-невольово, вораго до великої клітки. Замкнений орангутанг ще довго змагався з ґратами. Натло, тихо, якби знеможений сів у кутку. Похилив голову.

Піддався долі.

Дещо про життя рослин

Кожна рослина, подібно як і людина, віддихає і виділяє із себе воду пару. Випаровування води відбувається в рослин з допомогою листків.

Вчені визначили дуже докладно співвідношення води, що її виділяють рослини. Наприклад, одна тільки рослина кукурудзи випаровує на протязі одного літа до 200 кг води, тобто яких 17 лідер.

Овес, посіяний і вирощений на одному гектарі поля, випаровує за час свого росту 800 тонн води, тобто 24 тисячі відер, а кукурудза вирощена на площі такої ж величини, випаровує за цей же час — 300 тисяч відер води.

Вода, що її втягає рослина з допомогою коренів, має дуже невеликий процент мінеральних солей, потрібних їй для життя. Працюючи вибирання води з ґрунту виконують кореневі волоски, що розміщені густо на коренях. В кукурудзі, наприклад, на один квадратний міліметр кореня припадає майже 700 волосків.

Якщо скласти довжину всіх коренів одного кущика тицини із їх багаторічними волосками, то вийде нитка довжиною на 20 кілометрів.

Мінеральні речовини, що їх всмоктують кореневі волоски разом з водою, рослина споживає для своєї приросту у висоту й товщини. Цей приріст не однаковий у всіх рослин. Опорічний пагіт бузини досягає нерідко двох метрів довжини, пагіт старої липи виростає за рік асього на 2 сантиметри. В наслідок щорічного приросту головного стебла, тобто стовбура дерева і його бічних розгалужень, залишається — кільцеве потовщення, з якого легко визначити вік дерева.

Найбільшою висотою досягають шпилькові дерева звані секвою, або велінгтонія, що ростуть в Америці (Каліфорнія і Сієра Невада). Вони доходять до 150 метрів висоти, у промір від 12 до 35 метрів (при оселі). В Америці їх асього 500 деревин і тому вони під охороною державної влади.

Наші ялиці в Чорногорії доходять до 50 метрів висоти і в обхваті до трьох метрів. В Мехіко, на одному кладовищі росте кипарис, що його вік визначають на шість тисяч років. На висоті двох метрів обхват його стовбура досягає 18 метрів...

З наших листових дерев липа й дуб доживають і до 1000 літ; клен до 500 літ; вільха, тополя — до яких 300 років, терба — 150 літ.

З-поміж рослин найкоротше живуть бактериї. Деякі з них розмножуються 10—30 разів на мінуту. Життя новопов'язаного одного покоління триває тільки кілька секунд. **Подає Нанашко, ЛЧ**

Індії - рай тварин

За статистикою гине в Індії на протязі одного року найбільше людей від укушення гадюк, а це — 28 000 осіб. Гадюки пожорять 1046 людей, пантери — 849, тигри — 828, вовки — 577.

У нас стільки людей томо, що віра назву тамошньому населенню не аби-яки навіть і найбільш шкідливих тварин. З домашніх тварин хижі звірі пожорять в одному році: пантери — 38 тисяч штук худоби, тигри — 30 тисяч штук, вовки — 5 тисяч, медведі — 4 тисячі, гієни — 2 тисячі. Число худоби гине теж від укушення гадюк.

Подає Нанашко, ЛЧ

Замовляти в Кооперативі «Плать», Др. А. Фіголь: «Ідеологічні основи селянського руху»

Молоде Деро

Леся Хр.

При весняній ватрі

Глянь, пластуне! Палає ось ватра,
юнаки вокруг неї зійшлися,
В них дупа молада і завята,
юні очі вогнем узалися.

Ти поглянь! Біля ватри засніт ті,
що в славний мей погляди,
то до кров'ї своєю зросили
золоті українські лани.

Ті, що зброю залізу кулади,
не давали згнутися катам,
ті, що книги народу писали
й будували державний наш храм.

ПРАПОР І ВІДЗНАКА СВІТОВОГО СОЮЗУ СКАВТОК

THE WORLD FLAG

Explanation of the Symbols :

1. The stars in the two leaves of the trefoil mean the leading stars which we will always keep before us—THE PROMISE and the GIRL GUIDE and GIRL SCOUT LAW.
2. The vein or line is the compass needle which will always give us the right course or way in Guiding.
3. The base of the stalk is an exact copy of the heraldic "feu" and represents the FLAME OF THE LOVE OF MANKIND. It will always burn high, brightly and intensively in the hearts of all Girl Guides and Girl Scouts.
4. The golden trefoil represents the sun shining in a blue sky which is over all the Guides and Girl Scouts of the world.

Пояснення

1. Зірки на двох пелюстках коношини визначають справжні зорі, що до них ми маємо завжди приязувати. Це ПРИСЯГА І ЗАКОН СКАВТОК ТА ПРОВІДНИЦЬ.
2. Стрілька компасу — показує нам завжди правдивий шлях, напярям дівочого пластування.
3. Основа лямка — це рисунок геральдичного «вогню», що визначає РОДУМ'Я ЛЮБОВИ ЛЮДСЬКОГО РОДУ. Воно повинно завжди високо палати й сильно горіти в серцях скавток та провідниць.
4. Золота коношина — це символ сонця, що світить на синьому небі й опромінює всіх провідниць і скавток. (Відзнаку коношини носить на рукаві правої руки. Промір її — 6 см.).
З англ. подає П. О.

Ось примчав із боів, із походу
Сягоселав на буйному коні,
Володимир ось, серед народу,
що його він христав у Дніпрі.

Ось задумався нашко Данило,
як спасти рідний край від Татар,
щоб сонце України свігло,
щоб ізгас асепалюючий пожар.

Йде Богдан, що Україні дав волю,
з-під ворожого явлів дрма,
тут Мазепа, готовий до бою,
щоб Отчина свобідна була.

Ось, Тарас тут, поет, що народу
він писав свій вогняний Кобзар,
що навчив, як любити свободу,
пернатись до сонця, до змар!

Глянь, пластуне! Ось з п'ятами
виходять
молоді Січові Стрільці,
йдуть звитязно, в могутнім поході
гір Карпатських й Лисині борці.

Посходились при ватрі герої,
з Крут, з Львова, з Базару прийшли...
Ось ідуть, у перній йдуть бої
закарпатські завзяті орли.

А за ними стрункими рядами
йдуть юнаки — лівосі Липарі,
що життя моладе покладали
в обороні своєї землі.

Всі прийшли, щоб дізнатися, чи з тебе
буде добрий їх впуск і й син?
І чи зможеш колись, у потрібі
завершити великий їх чин?

Чи величю ти славу України
поносим уже завтра у світ?
Знай, пластуне, в що днину годину
мушш дати на все це одірі!

Пластунка Остапа

Вмандрівку

Лисові, Оленені й Реселі
Нає буде трьох, Чого ж нам більше
треба:
... Співає ялиці, сонце на ходу!
І чий кучері, рідний, мов небо,
вдлітає вітер пісню моладу.

Під ноги нам — ескеласті серпентини,
(Ох, в'ївся ремінь болячо в плече!)
В приманюю далін рейки он
з вагонами туристів і речей.

Під стук палиць, у бронті лиць веселих
синє захват, жевріє порив.
Чекає нас сповичку любий келех
в стєну на скатерті зелених грив.

З собою сонця весняні акорди
ли принесено єз чужих доріг,
коли засмалені, оп'янені та горді
запратнемо спокую рідних стріг.

Гарт і здоров'я

Діти джунглів на спортових грищах

Спортові фахівці кажуть, що більшість спортових рекордів досяжено до травня цього року. Хоч і в жовтні б і влітку, але саме в цьому вони такі поміжються. Вони пригадали про дітей природи, про невичерпні можливості колоритних народів.

Не так легко стигнути колоритних змагунів на стадіон. Живуть вони в нетрях африканських джунглів, то працюють як річні акулівці Шангаю, шукають — нуркуючи — перел в якомусь далекому атолі південних морів, чи ловлять фок на морі Берінга. Була б можливість вивести їх у світ, то люди мали б не одну сенсацію.

Чорні та бронзові на арені

Сенсацію такої мали люди вже не раз. Пам'ятаємо всі чорних боксерів, східно-азійських пливачів і доводжистанських бігунів — звичайних сільських хлопців із філіппінських лісів і норвезьких фіордів. Всі вони приходили з таких закутків світу, де про тренінг не чували, де виправляють біг на те, щоб якнайшкоре перебігти з одного села до другого, де з дитячих років плавають в перегоні з рибами, де за фоками кидають гарпунами і де дужина кожному в крові.

Чорний боксер Джек Джонсон — один з перших, що здобув світову славу. Він побив усіх, що пошали йому тільки

під боксерську рукавицю. Довгі роки зацікавився він мистецтвом світу, поки не переміг його боксер Джек Вільямс. Переможений — відійшов від спортивного життя.

Багато років пізніше зустріне Дню Льюїс, бронзовий змагун. Це таке сини природи. Вже 10 років він мистецтвом світу. Хоче відбутися ще троє змагань і відійти на спочинок. Залишились мабуть впереможений. Старих супротивників його вже немає, а молоді не досили.

Першими теж негри і в інших дільнях. Згадати б тільки Діксі Кіда — феномена, що змагаючись стоїв весь час на рушнику і перемігав супротивника, не сходячи з рушника.

Інші феномени

На Олімпіаді в Берліні два перші місця в марафонському бігу добули — кореянець і японець. В Європі такі місця з'являються в Скандинавії та Фінляндії. Вистачить згадати славу трійку — Нурмі, Рітала й Віде. Ватківською їх буває глухе слыде над невідомим озером, або північна лісова пуща.

В Америці з'явився в той же час змагун тити Джексс Овенс, що став мистецтвом короткодістансових бігів.

Такі несподіванки трапляються і в лещетарстві. В відомих змаганнях в

Гольменколден три сільські хлопці добули змагаючися на власноручно зроблених лещетах) без великого зусилля три перші місця й залишили світових «асів» далеко позаду. Барто згадали тут також осли японців у плавани і уривайців у футболі, індійців у гокею.

Невідомі рекордисти

Багато подорожників, місіонерів та інших, що познайомилися з життям первісних народів, приводять чимало фактів, які дуже підколюють думки спортових фахівців про границі людських можливостей. Один із ловців випробував, наприклад, муринську молодь в скоках, в бігу і в метанні ратичем. Виявилось, що 30% цієї молоді скаче без ніякого тренінгу понад 2 м., а їх осли в метанні ратичем кинули кривці за світові рекорди. Муринські гінці перебігають великі віддалі в кожмо короткому часі. Буває, що вони біжать скорше навіз за авто.

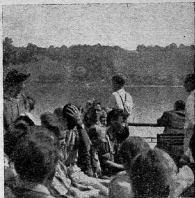
Чи загроза для «білого» спорту?

Китайські рибачі і рибачки з Південних морів перемогли б без напруги сві-

ГУМОР

— Геє, малий, не важко там тобі?

Українські пластуні у французькій смузі
Кораблем — на зустріч до Гегге
(Фото: Галушка Т.)

тових мистців у марафонському бігу й американську плавачку еліту. Але це не скоро станеться. «Білий» спортивний світ не віддасть так легко всіх рекордів колоритним змагунам, і, зрештою, — вивести цих дітей природи на спортові площі досить затижна справа. Тільки час до часу з'являється такий феномен на якомусь світовому спортовому трищі, виключуючи своєю появою чимало за- колоту в світі.

Але що буде,

коли якомусь багатієві заміняться по- життя в нетрі Африки, Азії чи Австралії, витрепувати кільканадцять, чи кілька-десять змагунів і кинути їх на спортові площі світу?

Тоді може статися таке, що всі рекорди розвіються мільйонні журиками і ні один з білих не матиме взагалі сили, ні можливості перемогти колоритних супротивників.

Бо границі можливого у первісних народів багато-багато вище, чим у нас — білих, звиклих до сучасною технікою і цивілізації.

Подав Беркут.

Допиши й матеріали для Редакції «Молодого Життя» просимо надіслати на адресу Кооп «Пласт», Вайройт, Леоп. Касерне (для «Мол. Життя»).

Заволяти і передплачувати «МОЛОДЕ ЖИТТЯ»

можна тільки у

ВИСИЛКОВИЙ СТАНЦІЙ КООП. ПЛАСТ (Ярослав Андрухович)

АВІСБУРГ, Соьме-Касерне Вл. 1
Ціна окремого числа 2.— НМ

МОЛОДЕ ЖИТТЯ — журнал пластового юнацтва. Видається Др. Атанасій Фіголь. Редагує Колегія. Адреса редакції: Вайройт, Леопольд Касерне Вл. IX. (Кооп. «Пласт»). Адреса Видавництва: Мюнхен, Дахауерштр. 9.

Ukrainian Magazin for Boy and Girl Scout «МОЛОДЕ ЖИТТЯ» / «YOUNG LIFE» München, Dachauer Str. 9/1. Authorisation No. UNDP 223, from 11. March 1948. Civil Affairs Division EUCOM.

Editor Dr. A. G. Figol

Printed by «Nürnberg Presse», Zirndorf